

CHAMBRE DES REPRÉSENTANTS
DE BELGIQUE

26 novembre 2020

PROPOSITION
de modification du Règlement
de la Chambre des représentants,
concernant les pétitions

**Proposition de modification du Règlement
de la Chambre des représentants
en ce qui concerne les pétitions**

RAPPORT

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION SPÉCIALE
DU RÈGLEMENT ET DE LA RÉFORME
DU TRAVAIL PARLEMENTAIRE
PAR
MME **Barbara PAS**

SOMMAIRE

Pages

I. Procédure	3
II. Exposés introductifs	3
A. Proposition de modification du règlement de la chambre des représentants, concernant les pétitions (DOC 55 1044/001)	3
B. Proposition de modification du règlement de la Chambre des Représentants en ce qui concerne les pétitions (DOC 55 1062/001)	4
III. Discussion générale	6
IV. Discussion des articles et votes	8
Annexe	12

Voir:

Doc 55 1044/ (2019/2020):

001: Proposition de Mme De Wit et M. Calvo.
002 et 003: Amendements.

Voir aussi:

005: Texte adopté par la commission.

Doc 55 1062/ (2019/2020):

001: Proposition de M. Hedebouw et consorts.

BELGISCHE KAMER VAN
VOLKSVERTEGENWOORDIGERS

26 november 2020

VOORSTEL
tot wijziging van het Reglement
van de Kamer van volksvertegenwoordigers,
wat betreft de verzoekschriften

**Voorstel tot wijziging van het Reglement
van de Kamer van volksvertegenwoordigers
met betrekking tot de verzoekschriften**

VERSLAG

NAMENS DE BIJZONDERE COMMISSIE VOOR
HET REGLEMENT EN VOOR DE HERVORMING
VAN DE PARLEMENTAIRE WERKZAAMHEDEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Barbara PAS**

INHOUD

Blz.

I. Procedure	3
II. Inleidende uiteenzettingen	3
A. Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften (DOC 55 1044/001)	3
B. Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot de verzoekschriften (DOC 55 1062/001)	4
III. Algemene bespreking	6
IV. Artikelsgewijze bespreking en stemmingen	8
Bijlage	12

Zie:

Doc 55 1044/ (2019/2020):

001: Voorstel van mevrouw De Wit en de heer Calvo.
002 en 003: Amendementen.

Zie ook:

005: Tekst aangenomen door de commissie.

Doc 55 1062/ (2019/2020):

001: Voorstel van de heer Hedebouw c.s.

03554

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Jean-Marc Delizée

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Peter De Roover, Wim Van der Donckt, Valerie Van Peel
Ecolo-Groen	Kristof Calvo, Guillaume Defossé, Cécile Thibaut
PS	Jean-Marc Delizée, André Flahaut, Özlem Özen
VB	Barbara Pas, Wouter Vermeersch
MR	Emmanuel Burton, Nathalie Gilson
CD&V	Jef Van den Bergh
PVDA-PTB	PVDA-PTB: Marco Van Hees
Open Vld	Egbert Lachaert
sp.a	Joris Vandenbroucke

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Kathleen Depoorter, Joy Donné, Yoleen Van Camp, Kristien Van Vaerenbergh
Marie-Colline Leroy, Stefaan Van Hecke, Gilles Vanden Burre
Ahmed Laaouej, Christophe Lacroix, Eric Thiébaud
Ortwin Depoortere, Nathalie Dewulf, Marijke Dillen
Philippe Goffin, Marie-Christine Marghem, Benoît Piedboeuf
Servais Verherstraeten
Raoul Hedebouw, Thierry Warmoes
Maggie De Block, Patrick Dewael
Melissa Depraetere, Vicky Reynaert

C. — Membres sans voix délibérative / Niet-stemgerechtigde leden:

cdH	Catherine Fonck
-----	-----------------

N-VA	: Nieuw-Vlaamse Alliantie
Ecolo-Groen	: Ecologistes Confédérés pour l'organisation de luttes originales – Groen
PS	: Parti Socialiste
VB	: Vlaams Belang
MR	: Mouvement Réformateur
CD&V	: Christen-Democratisch en Vlaams
PVDA-PTB	: Partij van de Arbeid van België – Parti du Travail de Belgique
Open Vld	: Open Vlaamse liberalen en democraten
sp.a	: socialistische partij anders
cdH	: centre démocrate Humaniste
DéFI	: Démocrate Fédéraliste Indépendant
INDEP-ONAFH	: Indépendant - Onafhankelijk

Abréviations dans la numérotation des publications:

DOC 55 0000/000	Document de la 55 ^e législature, suivi du numéro de base et numéro de suivi
QRVA	Questions et Réponses écrites
CRIV	Version provisoire du Compte Rendu Intégral
CRABV	Compte Rendu Analytique
CRIV	Compte Rendu Intégral, avec, à gauche, le compte rendu intégral et, à droite, le compte rendu analytique traduit des interventions (avec les annexes)
PLEN	Séance plénière
COM	Réunion de commission
MOT	Motions déposées en conclusion d'interpellations (papier beige)

Afkorting bij de numerering van de publicaties:

DOC 55 0000/000	Parlementair document van de 55 ^e zittingsperiode + basisnummer en volgnummer
QRVA	Schriftelijke Vragen en Antwoorden
CRIV	Voorlopige versie van het Integraal Verslag
CRABV	Beknopt Verslag
CRIV	Integraal Verslag, met links het definitieve integraal verslag en rechts het vertaald beknopt verslag van de toespraken (met de bijlagen)
PLEN	Plenum
COM	Commissievergadering
MOT	Moties tot besluit van interpellaties (beigekleurig papier)

MESDAMES, MESSIEURS,

Votre commission a consacré ses réunions des 10 mars et 18 novembre 2020 à la discussion des présentes propositions de modification du Règlement de la Chambre des représentants.

I. — PROCÉDURE

Au cours de sa réunion du 10 mars 2020, votre commission a décidé:

— de joindre les deux propositions à la demande de l’auteur principal de la deuxième proposition;

— de demander l’avis de la commission des Pétitions sur les propositions jointes;

— de demander l’avis de l’Autorité de protection des données (APD) sur les propositions jointes.

Dans un message du 13 mars 2020, la directrice du centre de connaissance de l’APD a indiqué: “À la suite de notre examen, nous constatons que ces propositions n’appellent pas de commentaire de la part du centre de connaissances dans la mesure où elles n’organisent pas/n’encadrent pas, en tant que tel, de traitement de données à caractère personnel.”

L’avis de la commission des Pétitions, rendu le 20 octobre 2020, est annexé au présent rapport.

II. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS

A. Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, concernant les pétitions (DOC 55 1044/001)

Mme Sophie De Wit (N-VA), auteur principal de la proposition, expose que la proposition vise à appliquer la loi du 2 mai 2019 relative aux pétitions adressées à la Chambre des représentants. Cette loi a transformé la pétition en initiative citoyenne à part entière. Elle a permis l’introduction d’une pétition par voie électronique, ce qui constitue une avancée. Elle a également introduit le droit à être entendu par la Chambre sous certaines conditions.

Dès l’adoption de la loi précitée, il était entendu que le Règlement de la Chambre des représentants et

DAMES EN HEREN,

Uw commissie heeft deze voorstellen tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers besproken tijdens haar vergaderingen van 10 maart en 18 november 2020.

I. — PROCEDURE

Tijdens haar vergadering van 10 maart 2020 heeft uw commissie beslist:

— de beide voorstellen samen te voegen, op verzoek van de hoofdindienster van het tweede voorstel;

— de commissie voor de Verzoekschriften om advies te vragen over de samengevoegde voorstellen;

— de Gegevensbeschermingsautoriteit (GBA) om advies te vragen over de samengevoegde voorstellen.

In een bericht van 13 maart 2020 heeft de directrice van het kenniscentrum van de GBA het volgende aangegeven: “*À la suite de notre examen, nous constatons que ces propositions n’appellent pas de commentaire de la part du centre de connaissances dans la mesure où elles n’organisent pas/n’encadrent pas, en tant que tel, de traitement de données à caractère personnel.*”

Het op 20 oktober 2020 uitgebrachte advies van de commissie voor de Verzoekschriften gaat als bijlage bij dit verslag.

II. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN

A. Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften (DOC 55 1044/001)

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA), hoofdindienster van het voorstel, licht toe dat het voorstel ertoe strekt de wet van 2 mei 2019 betreffende de bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediende verzoekschriften toe te passen. Met die wet werd het petitiericht omgevormd tot een volwaardig burgerinitiatief. Op grond ervan is het mogelijk verzoekschriften elektronisch in te dienen, wat een vooruitgang is. Die wet heeft tevens het recht ingesteld om onder bepaalde voorwaarden door de Kamer te worden gehoord.

Zodra voormelde wet werd aangenomen, was het duidelijk dat het Reglement van de Kamer van

le règlement d'ordre intérieur de la commission des Pétitions devaient être adaptés avant que le système ne soit fonctionnel. La proposition vise donc à modifier le premier texte, étant entendu qu'il précise également comment la commission des Pétitions exercera ses compétences.

Le président de la Chambre des représentants continuera à statuer sur la recevabilité de la pétition en tant que telle. Lorsqu'elle aura été déclarée recevable, la pétition sera toujours transmise à la commission des Pétitions. La commission des Pétitions déterminera si le pétitionnaire principal ou tout autre pétitionnaire désigné par lui rentre dans les conditions pour être entendu. Si tel est le cas, la pétition sera renvoyée à la commission compétente pour la matière visée par la pétition, qui entendra la personne concernée. Si tel n'est pas le cas, la commission des Pétitions peut prendre une série de décisions, qui correspondent à la situation actuelle. Des délais sont déterminés. Le rapportage est également réglé.

M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen), coauteur de la proposition, note que la présente proposition est nécessaire afin d'opérationnaliser le système de l'initiative citoyenne.

B. Proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en ce qui concerne les pétitions (DOC 55 1062/001)

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB), co-auteur de la proposition, ne peut se satisfaire de la première proposition, insuffisante au regard des enjeux. L'initiative citoyenne est importante. Un Parlement est au service des citoyens. Un approfondissement de la démocratie directe est requis. L'initiative citoyenne enrichit les débats. La connaissance et l'expertise des citoyens doivent pouvoir être utilisées. Le sentiment de citoyenneté et la confiance dans le système politique s'en trouvent affermis. Le dialogue entre le citoyen et le personnel politique doit être accentué.

La démocratie n'est pas que représentative; elle doit aussi être directe. Il existe à ce titre trois niveaux: le référendum d'initiative citoyenne (où le citoyen décide par un acte législatif qui s'impose); l'initiative citoyenne (où le citoyen propose un acte législatif); le droit de parole limité (où le citoyen "implore"). Il semblait à l'intervenant que l'accord conclu au sein du groupe de travail "Renouveau politique" (DOC 54 2584/001) consistait à atteindre au moins le deuxième niveau. La première proposition se limite au troisième niveau.

volksvertegenwoordigers, alsook het huishoudelijk reglement van de commissie voor de Verzoekschriften moesten worden aangepast voordat de regeling zou worden gebruikt. Het voorstel beoogt derhalve de eerste tekst te wijzigen, met dien verstande dat het tevens preciseert hoe de commissie voor de Verzoekschriften haar bevoegdheden moet uitoefenen.

De voorzitter van de Kamer van volksvertegenwoordigers zal blijven beslissen of het verzoekschrift als dusdanig ontvankelijk is. Wanneer het verzoekschrift ontvankelijk is verklaard, zal het altijd worden bezorgd aan de commissie voor de Verzoekschriften. De commissie voor de Verzoekschriften zal bepalen of de hoofdpetitionaris, dan wel een andere daartoe door hem aangewezen petitionaris aan de voorwaarden voldoet om te worden gehoord. Zo dat het geval is, zal het verzoekschrift worden doorverwezen naar de commissie die bevoegd is voor aangelegenheid waarop het verzoekschrift betrekking heeft en die de betrokkene zal horen. Is niet aan de voorwaarden voldaan, dan kan de commissie voor de Verzoekschriften een aantal beslissingen nemen, net zoals in de huidige situatie. Er worden termijnen vastgelegd. Ook de rapportering wordt geregeld.

De heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen), mede-indiener van het voorstel, merkt op dat dit voorstel nodig is om de regeling inzake het burgerinitiatief gebruiksklaar te maken.

B. Voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot de verzoekschriften (DOC 55 1062/001)

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB), mede-indiener van het voorstel, is niet tevreden met het eerste voorstel, dat niet in verhouding is met wat op het spel staat. Het burgerinitiatief is belangrijk. Een Parlement staat ten dienste van de burgers. De directe democratie moet worden uitgediept. Het burgerinitiatief verrijkt het debat. Er moet gebruik kunnen worden gemaakt van de kennis en de deskundigheid van de burgers; zulks kan alleen maar bijdragen aan de burgerzin en aan het vertrouwen in het politieke bestel. De dialoog tussen de burger en het beleidsmakers moet worden versterkt.

De democratie is niet louter representatief; ze moet ook direct zijn. In dat verband bestaan er drie niveaus: het referendum op burgerinitiatief (waarbij de burger beslist krachtens een wetgevingshandeling die als verplichting geldt); het burgerinitiatief (waarbij de burger een wetgevingshandeling voorstelt), en het beperkte spreekrecht (waarbij de burger "smeekt"). Volgens de spreker werd in de werkgroep "Politieke Vernieuwing" overeengekomen dat op zijn minst het tweede niveau moest worden bereikt (DOC 54 2584/001). Het eerste voorstel gaat niet verder dan het derde niveau.

Le groupe politique auquel l'intervenant appartient entend appliquer pleinement la faculté offerte aux citoyens de prendre l'initiative. C'est pour cette raison également que ce groupe politique a soutenu la proposition portée par les citoyens d'une pension minimale à 1 500 euros net par mois. Cent mille signatures ont été déposées à cette fin. Alors qu'il semblait que cette proposition recueillait un consensus, elle reste actuellement sans suite en raison du fait que la loi de 2019 ne serait applicable qu'après modification du Règlement de la Chambre des représentants. Or, depuis l'adoption de cette loi et jusqu'à l'introduction des présentes propositions, aucune initiative n'a été prise pour modifier le Règlement.

Au contraire de la première proposition, la proposition introduite par le membre vise à consacrer un droit d'initiative citoyenne à part entière. Les pétitionnaires restent propriétaires de leur proposition et demandent à l'assemblée de se prononcer sur celle-ci. Les pétitionnaires choisissent la commission qui procédera à l'audition. La Chambre des représentants devra traiter la pétition par priorité. La proposition de loi citoyenne sera traitée de manière autonome. La demande recevable devra être traitée dans les deux semaines. Le temps de parole sera identique à celui d'un membre de la Chambre des représentants en commission. Le nombre de pétitionnaires auquel le droit de parole serait accordé, serait fixé à un (le pétitionnaire principal) plus un par tranche de dix mille signataires.

L'intervenant ne peut comprendre comment le coauteur de la première proposition peut accepter une telle distance entre le texte qu'il a cosigné et ses propres déclarations formulées à l'époque de l'adoption de la loi de 2019. Il est renvoyé à cet égard à un communiqué de presse de Groen du 16 avril 2019¹, à un tweet du membre du 15 avril 2019, au livre écrit par le membre² et au programme de Groen³. Ces déclarations s'inscrivent dans un système d'initiative citoyenne à part entière, voire de référendum contraignant.

L'orateur remarque également qu'il est curieux que la première proposition soit signée par un membre d'un groupe politique (N-VA) qui était le seul adversaire de la loi de 2019.

De fractie van de spreker is voornemens onverkort uitvoering te geven aan de aan de burgers geboden mogelijkheid om initiatieven te nemen. Mede daarom heeft die fractie haar steun verleend aan het voorstel voor een minimumpensioen van 1 500 euro netto per maand, waarvoor bij de burgers een draagvlak bestaat. Daartoe werden honderdduizend handtekeningen ingediend. Hoewel over dat voorstel een consensus leek te bestaan, blijft het momenteel zonder gevolg doordat de wet van 2019 naar verluidt pas toepasselijk is na een wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers. In de tijdspanne tussen de aanneming van die wet tot de indiening van deze voorstellen werd echter geen enkel initiatief genomen om het Reglement te wijzigen.

In tegenstelling tot het eerste voorstel beoogt het door het lid ingediende voorstel een volwaardig burgerinitiatiefrecht te verankeren. De petitionarissen blijven "eigenaar" van hun voorstel en verzoeken de assemblee zich erover uit te spreken. De petitionarissen kiezen welke commissie de hoorzitting zal houden. De Kamer van volksvertegenwoordigers moet het verzoekschrift met voorrang behandelen. Het burgerwetsvoorstel zal autonoom worden behandeld. De behandeling van het ontvankelijke verzoek moet binnen een termijn van twee weken worden afgerond. Er zal evenveel spreektijd worden verleend als aan een lid van de Kamer van volksvertegenwoordigers in commissie. Het spreekrecht zou worden verleend aan één petitionaris (zijnde de hoofdpetitionaris), plus één per tienduizend ondertekenaars.

De spreker kan niet vatten hoe de mede-indiener van het eerste voorstel kan meegaan in een dermate grote discrepantie tussen de mede door hem ondertekende tekst en zijn eigen woorden ten tijde van de aanneming van de wet van 2019. In dat verband wordt verwezen naar een persbericht van Groen van 16 april 2019¹, naar een tweet van het lid van 15 april 2019, naar het door het lid geschreven boek² en naar het programma van Groen³. Die uitspraken liggen in de lijn van een volwaardig burgerinitiatief, en zelfs van een bindend referendum.

De spreker vindt het voorts merkwaardig dat het eerste voorstel werd ondertekend door een lid van een politieke fractie (N-VA) die als enige gekant was tegen de wet van 2019.

¹ <https://www.groen.be/burgerinitiatief>.

² "Leve politiek", Borgerhoff & Lamberigts, 2018, p. 168.

³ https://www.groen.be/democratie_en_overheid.

¹ <https://www.groen.be/burgerinitiatief>.

² "Leve politiek", Borgerhoff & Lamberigts, 2018, blz. 168.

³ https://www.groen.be/democratie_en_overheid.

III. — DISCUSSION GÉNÉRALE

Mme Sophie De Wit (N-VA), auteur principal de la première proposition, rappelle que la commission des Pétitions, qu'elle préside par ailleurs, a entamé les travaux de réflexion sur le rôle que la commission entend jouer à l'avenir. Des auditions sont prévues à cet effet. Le membre propose dès lors que les propositions jointes soient soumises à la commission des Pétitions pour avis.

Par ailleurs, la plate-forme électronique permettant l'introduction des pétitions par voie électronique est en cours de réalisation. Dans la mesure où cette plate-forme électronique traite des données à caractère personnel, le membre propose que l'APD soit saisie d'une demande d'avis.

Le groupe politique auquel appartiennent les auteurs de la deuxième proposition critique le fait que la commission des Pétitions n'irait pas assez rapidement dans le traitement de la pétition afférente aux pensions. D'une part, la première proposition vise justement à pallier les difficultés rencontrées. D'autre part, rien n'empêche les membres de ce groupe politique de déposer une proposition de loi qui correspond à la pétition. La pétition peut également déjà être traitée indépendamment de la question du droit à être entendu.

Dans l'attente de la plate-forme électronique d'introduction des pétitions et d'une décision favorable permettant d'accéder aux données du registre national, les services doivent procéder à un contrôle manuel des données figurant dans les pétitions. Ce contrôle manuel s'effectue difficilement, surtout en l'absence d'une modification du Règlement de la Chambre des représentants.

M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen), coauteur de la première proposition, souscrit à ces propositions. Il lui semble, concernant l'avis de la commission des Pétitions, que l'opérationnalisation nécessaire de la loi de 2019 et le nouveau rôle que la commission des Pétitions voudrait jouer sont des dossiers connexes.

Pour le surplus, le membre n'entend pas discuter dès à présent sur le fond et sur les mérites respectifs des deux propositions. Il note toutefois qu'il est à mettre au crédit de l'auteur principal de la première proposition d'avoir déposé cette proposition, malgré l'opposition de son groupe politique à la loi de 2019.

L'intervenant regrette que le premier cas d'application éventuel de l'article 4 de la loi de 2019 consiste en une pétition soutenue en réalité par un groupe politique. Alors qu'il a fallu convaincre bien des membres des mérites de ce système, celui-ci n'est pas utilisé dans

III. — ALGEMENE BESPREKING

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA), hoofdindienster van het eerste voorstel, wijst erop dat de door haar voorgezeten commissie voor de Verzoekschriften een denkoefening heeft aangevat over de rol die de commissie in de toekomst wil spelen. Ter zake zijn hoorzittingen gepland. Derhalve stelt het lid voor de samengevoegde voorstellen voor advies aan die commissie voor te leggen.

Voorts wordt het elektronisch platform voor de elektronische indiening van verzoekschriften thans uitgewerkt. Aangezien dit platform persoonsgegevens zal verwerken, stelt het lid voor de GBA om advies te verzoeken.

De fractie van de indieners van het tweede voorstel hekelt dat de commissie voor de Verzoekschriften het verzoekschrift betreffende de pensioenen te traag zou behandelen. Het eerste voorstel beoogt net de onderonden problemen weg te werken. Voorts staat het de leden van die fractie vrij een met het verzoekschrift gelijklopend wetsvoorstel in te dienen. Tevens kan het verzoekschrift al worden behandeld, los van de kwestie inzake het recht te worden gehoord.

In afwachting van het elektronisch platform om verzoekschriften in te dienen en een gunstige beslissing over de toegang tot de gegevens van het Rijksregister, moeten de diensten de gegevens in de verzoekschriften handmatig controleren. Die handmatige controle verloopt moeizaam, vooral doordat een wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers uitblijft.

De heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen), mede-indiener van het eerste voorstel, treedt die voorstellen bij. Inzake het advies van de commissie voor de Verzoekschriften geeft het lid aan dat de noodzakelijke tenuitvoerlegging van de wet van 2019 verband houdt met de nieuwe rol die de commissie voor de Verzoekschriften wil opnemen.

Voor het overige is het lid niet van plan de inhoud en de respectieve verdiensten van de twee voorstellen thans te bespreken. Hij wijst er echter op dat het de hoofdindienster van het eerste voorstel tot eer strekt dat zij dat voorstel heeft ingediend, ondanks het verzet van haar fractie tegen de wet van 2019.

De spreker vindt het jammer dat artikel 4 van de wet van 2019 voor het eerst zou worden toegepast inzake een verzoekschrift dat *de facto* van een fractie uitgaat. Heel wat leden moesten worden overtuigd van de verdiensten van deze regeling, en nu wordt ze niet gebruikt

une optique conforme aux vœux de ses concepteurs. Les membres de la Chambre des représentants disposent en effet du droit d'initiative et peuvent déposer des propositions de loi.

Pour *M. Servais Verherstraeten (CD&V)*, la première proposition s'inscrit dans le cadre des accords conclus au sein du groupe de travail "Renouveau politique". Le membre y souscrit donc, sans s'opposer aux demandes d'avis.

M. Jean-Marc Delizée (PS) fait remarquer que si la première proposition s'inscrit bien dans le cadre de ces accords, conclus entre tous les groupes politiques, elle n'a cependant pas été ouverte à la cosignature aux membres d'autres groupes. Le membre demande par ailleurs s'il ne conviendrait pas de demander l'avis du Collège des médiateurs fédéraux.

Mme Sophie De Wit (N-VA), auteur principal de la première proposition, préférerait que la commission des Pétitions demande l'avis du Collège des médiateurs fédéraux dans le cadre de ses propres travaux.

M. Jan Bertels (sp.a) considère que la première proposition constitue la traduction logique et correcte de la loi de 2019. Il ne s'oppose toutefois pas aux demandes d'avis.

Mme Barbara Pas (VB) souscrit aux demandes d'avis, qui devraient être rendus rapidement.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB), coauteur de la deuxième proposition, craint l'encombrement du dossier. La commission des Pétitions n'a pas voulu traiter le dossier, renvoyant à la Conférence des présidents. Celle-ci a renvoyé le dossier à la commission spéciale du Règlement et de la Réforme du travail parlementaire. Celle-ci s'apprête à renvoyer le dossier à la commission des Pétitions. Les pétitionnaires ne sont pas respectés.

M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen), coauteur de la première proposition, fait remarquer au précédent orateur qu'en introduisant également une proposition, il démontre qu'une telle modification du Règlement de la Chambre des représentants est indispensable pour appliquer la loi de 2019. Le débat sur le fond sur les modalités du droit d'être entendu aura lieu. Enfin, la présente discussion doit être dissociée du débat sur le montant de la pension.

zoals de bedenkers voor ogen hadden. De leden van de Kamer van volksvertegenwoordigers hebben immers initiatiefrecht en kunnen wetsvoorstellen indienen.

Volgens *de heer Servais Verherstraeten (CD&V)* ligt het eerste voorstel in de lijn van de binnen de werkgroep "Politieke Vernieuwing" gemaakte afspraken. Het lid treedt het voorstel dus bij, zonder zich te verzetten tegen de verzoeken om advies.

De heer Jean-Marc Delizée (PS) wijst erop dat, hoewel het eerste voorstel inderdaad in de lijn ligt van die met alle fracties gesloten afspraken, andere leden van andere fracties niet de gelegenheid hebben gehad het mede te ondertekenen. Voorts vraagt het lid of het advies van het College van de federale ombudsmannen niet moet worden ingewonnen.

Mevrouw Sophie De Wit (N-VA), hoofdindienster van het eerste voorstel, zou liever zien dat de commissie voor de Verzoekschriften het advies van het College van de federale ombudsmannen inwint in het raam van haar eigen werkzaamheden.

De heer Jan Bertels (sp.a) meent dat het eerste voorstel op logische en correcte wijze invulling geeft aan de wet van 2019. Hij is echter niet gekant tegen de verzoeken om advies.

Mevrouw Barbara Pas (VB) gaat akkoord met de verzoeken om advies, die snel zouden moeten worden aangeleverd.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB), mede-indiener van het tweede voorstel, vreest dat het dossier in commissie zal worden begraven. De commissie voor de Verzoekschriften heeft het dossier niet willen behandelen en stuurde het door naar de Conferentie van voorzitters. Die verwees door naar de bijzondere commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden. Deze commissie maakt momenteel aanstalten om het dossier door te verwijzen naar de commissie voor de Verzoekschriften. Zulks getuigt van weinig respect voor de petitionarissen.

De heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen), mede-indiener van het eerste voorstel, wijst de vorige spreker erop dat hij, door zelf ook een voorstel in te dienen, bewijst dat een dergelijke wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers onontbeerlijk is voor de toepassing van de wet van 2019. De inhoudelijke bespreking van de nadere regels inzake het recht om te worden gehoord zal er komen. Tot slot moet deze bespreking worden losgekoppeld van het debat over het pensioenbedrag.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB), coauteur de la deuxième proposition, oppose que la proposition qu'il introduit avec d'autres membres n'est que la conséquence de la décision de la commission des Pétitions (à laquelle il ne souscrivait pas) d'attendre la modification du Règlement de la Chambre des représentants. Par ailleurs, il existe un lien entre l'audition et le débat sur le montant de la pension, puisque la commission des Pétitions est déjà saisie par la pétition sur ce thème.

La commission décide de demander l'avis de la commission des Pétitions et de l'Autorité de protection des données sur les propositions jointes. L'avis de la commission des Pétitions, qui figure en annexe du présent rapport, est favorable à la première proposition à l'unanimité des membres de la commission moins une voix.

IV. — DISCUSSION DES ARTICLES ET VOTES

La commission prend comme texte de base pour la discussion des articles et les votes, la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, concernant les pétitions (DOC 55 1044/001).

Article 1^{er}

L'article 1^{er} apporte une modification technique à l'article 78, n° 2, alinéa 3, du Règlement, à la suite de l'instauration du droit à être entendu.

Cette disposition n'appelle aucun commentaire.

L'article 1^{er} est adopté par 11 voix contre une.

Art. 2

L'article 2 modifie l'article 142 du Règlement, en adaptant les règles de recevabilité des pétitions.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB) introduit l'amendement n° 1 (DOC 55 1044/002), qui vise à rétablir les formes existantes du droit de pétition. L'auteur n'entend pas limiter la participation citoyenne.

L'amendement n° 1 est rejeté par 9 voix contre une et 2 abstentions.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB), mede-indiener van het tweede voorstel, werpt op dat het door hem en andere leden ingediende voorstel louter voortvloeit uit de beslissing van de commissie voor de Verzoekschriften (waarmee hij het niet eens was) om de wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers af te wachten. Voorts is er een verband tussen de hoorzitting en het debat over het pensioenbedrag, daar de commissie voor de Verzoekschriften het verzoekschrift ter zake al heeft ontvangen.

De commissie beslist de commissie voor de Verzoekschriften en de Gegevensbeschermingsautoriteit om advies te vragen over de samengevoegde voorstellen. In het advies van de commissie voor de Verzoekschriften, dat als bijlage bij dit verslag wordt gevoegd, steunen de commissieleden het eerste voorstel vrijwel eenparig, op één lid na.

IV. — ARTIKELSGEWIJZE BESPREKING EN STEMMINGEN

De commissie baseert zich voor de artikelsgewijze bespreking en de stemmingen op het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften (DOC 55 1044/001).

Artikel 1

Artikel 1 strekt ertoe een technische aanpassing aan te brengen in artikel 78, nr. 2, derde lid, van het Reglement, ingevolge de instelling van het recht te worden gehoord.

Over dit artikel worden geen opmerkingen gemaakt.

Artikel 1 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

Art. 2

Artikel 2 strekt tot wijziging van artikel 142 van het Reglement, waarbij de regels inzake de ontvankelijkheid van de verzoekschriften worden aangepast.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB) dient amendement nr. 1 (DOC 55 1044/002) in, teneinde de bestaande vormen van het petitierecht te herstellen. De indiener wil niet dat de inspraak van de burgers wordt ingeperkt.

Amendement nr. 1 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

L'article 2 est adopté sans modification par 11 voix contre une.

Art. 3

L'article 3 modifie l'article 143 du Règlement, en déterminant les modalités de traitement des pétitions et de l'audition des pétitionnaires.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB) introduit l'*amendement n° 2* (DOC 55 1044/002), qui vise à instaurer une initiative citoyenne à part entière. Les modalités de l'introduction d'une "loi citoyenne" sont par ailleurs déterminées.

À titre subsidiaire à l'amendement n° 2, *M. Marco Van Hees (PVDA-PTB)* introduit l'*amendement n° 3* (DOC 55 1044/002), qui vise à tout le moins à donner le droit à plus d'un pétitionnaire d'être entendu: pour chaque tranche de dix mille signataires, un orateur supplémentaire devrait pouvoir prendre la parole.

Sur la base de la discussion en commission des Pétitions, *M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen)* introduit l'*amendement n° 5* (DOC 55 1044/003), qui vise à permettre aux pétitionnaires de s'organiser en distribuant entre eux le temps de parole, par exemple en alternant entre femmes et hommes. Plus d'un orateur peuvent ainsi intervenir.

M. Raoul Hedebouw (PVDA-PTB) rappelle l'enjeu qui sous-tend la discussion, à savoir créer une initiative citoyenne à part entière. Pour l'intervenant, une limitation du temps de parole échoue à donner ce caractère au droit à être entendu par la Chambre. Les membres de la Chambre n'ont en principe aucune limite de temps lorsqu'ils prennent la parole. Aucune raison ne justifie d'imposer une telle limite de temps aux citoyens dans le cadre de l'exercice de leur droit à être entendu. Le risque de flibuste est inexistant dans le chef de citoyens entendus par la Chambre. La proposition, même amendée conformément à l'amendement n° 5, introduit un système inégal.

Pour le surplus, l'intervenant veut garantir une autonomie de proposition dans le chef des citoyens. Ceux-ci doivent pouvoir déposer des propositions de loi, qui contraignent les membres à se prononcer sur ce texte par un vote. Ces propositions de loi citoyenne devraient en outre se voir réserver la priorité. Rappelant le dépôt d'une pétition ayant recueilli près de deux cent mille votes en faveur d'une pension à 1 500 euros net, l'intervenant

Artikel 2 wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

Art. 3

Artikel 3 strekt tot wijziging van artikel 143 van het Reglement, waarbij de nadere regels inzake de behandeling van de verzoekschriften en de hoorzitting van de petitionarissen worden vastgelegd.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB) dient *amendement nr. 2* (DOC 55 1044/002) in, tot instelling van een volwaardig burgerinitiatief. Voorts strekt het amendement tot het bepalen van de nadere regels inzake het instellen van een "burgerwet".

In bijkomende orde op amendement nr. 2 dient *de heer Marco Van Hees (PVDA-PTB)* *amendement nr. 3* (DOC 55 1044/002) in, dat ertoe strekt te bepalen dat meer dan één petitionaris het recht heeft te worden gehoord: per tienduizend ondertekenaars zou één bijkomende spreker het woord moeten kunnen voeren.

Op basis van de bespreking in de commissie voor de Verzoekschriften dient *de heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen)* *amendement nr. 5* (DOC 55 1044/003) in, dat ertoe strekt de petitionarissen de mogelijkheid te bieden de spreektijd onderling te verdelen, waarbij bijvoorbeeld afwisselend een vrouwelijke en een mannelijke spreker het woord nemen. Aldus zou meer dan één spreker aan bod kunnen komen.

De heer Raoul Hedebouw (PVDA-PTB) herinnert eraan waar het in deze bespreking in feite om gaat, namelijk voorzien in een volwaardig burgerinitiatief. Volgens de spreker legt een beperking van de spreektijd een hypothek op het recht door de Kamer te worden gehoord. Voor de Kamerleden die het woord nemen, geldt in principe geen tijdsbeperking. Er is dan ook geen enkele reden om een dergelijke tijdsbeperking op te leggen aan de burger bij de uitoefening van zijn recht te worden gehoord. Het risico dat de door de Kamer gehoorde burgers filibusteren, is onbestaande. Het voorstel zou een ongelijk stelsel in het leven roepen, zelfs wanneer het bij amendement nr. 5 zou worden geamendeerd.

Voor het overige wil de spreker waarborgen dat de burgers zelf voorstellen kunnen indienen. Zij moeten wetsvoorstellen kunnen indienen waarover de leden zich vervolgens bij stemming moeten uitspreken. Die wetsvoorstellen tot het instellen van een burgerwet zouden bovendien voorrang moeten krijgen. De spreker herinnert eraan dat een verzoekschrift voor een netto minimumpensioen van 1 500 euro werd ingediend

se demande pourquoi celle-ci n'est pas traitée avec plus de célérité.

M. Jef Van den Bergh (CD&V) propose la correction technique de supprimer dans l'amendement n° 5 le mot "eventueel", superfétatoire par rapport au mot "kan".

La commission souscrit à cette correction technique.

Les amendements n°s 2 et 3 sont successivement rejetés par 9 voix contre une et 2 abstentions.

L'amendement n° 5, ainsi corrigé, est adopté par 11 voix contre une.

L'article 3, ainsi amendé, est adopté par 11 voix contre une.

Art. 4

L'article 4 apporte à l'article 144 du Règlement une adaptation technique, à la suite du remplacement de l'article 143.

M. Marco Van Hees (PVDA-PTB) introduit l'amendement n° 4 (DOC 55 1044/002), qui vise à supprimer la possibilité pour la commission des Pétitions, lorsque les conditions pour être entendu ne sont pas réunies, de classer la pétition. Pour l'auteur, seule la séance plénière devrait avoir cette faculté.

L'amendement n° 4 est rejeté par 9 voix contre une et 2 abstentions.

L'article 4 est adopté sans modification par 11 voix contre une.

*

* *

L'ensemble de la proposition, ainsi amendée et corrigée, est adopté par vote nominatif par 11 voix contre une.

waarvoor bijna 200 000 stemmen waren verzameld, en vraagt zich af waarom dat niet sneller wordt behandeld.

De heer Jef Van den Bergh (CD&V) stelt een technische verbetering voor waarbij in de Nederlandse tekst van amendement nr. 5 het woord "eventueel" zou worden geschrapt, aangezien dit door het woord "kan" overbodig is.

De commissie stemt in met deze technische verbetering.

De amendementen nrs. 2 en 3 worden achtereenvolgens verworpen met 9 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

Het aldus verbeterde amendement nr. 5 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

Het aldus geamendeerde artikel 3 wordt aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

Art. 4

Artikel 4 strekt ertoe een technische wijziging aan te brengen in artikel 144 van het Reglement, ingevolge de vervanging van artikel 143.

De heer Marco Van Hees (PVDA-PTB) dient amendement nr. 4 (DOC 55 1044/003) in, dat strekt tot opheffing van de mogelijkheid van de commissie voor de Verzoekschriften om het verzoekschrift te seponeren indien niet is voldaan aan de voorwaarden om te worden gehoord. De indiener meent dat alleen de plenumvergadering die mogelijkheid zou mogen hebben.

Amendement nr. 4 wordt verworpen met 9 stemmen tegen 1 en 2 onthoudingen.

Artikel 4 wordt ongewijzigd aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

*

* *

Het gehele aldus geamendeerde en verbeterde voorstel wordt bij naamstemming aangenomen met 11 stemmen tegen 1.

En raison de l'adoption de la proposition DOC 55 1044/001, la proposition jointe DOC 55 1062/001 devient sans objet.

Le rapporteur,
Barbara PAS

La présidente,
Eliane TILLIEUX

Ont voté pour:

N-VA: Peter Buysrogge, Wim Van der Donckt, Sophie De Wit

Ecolo-Groen: Kristof Calvo, Cécile Thibaut

VB: Barbara Pas, Steven Creyelman

MR: Emmanuel Burton

CD&V: Jef Van den Bergh

OpenVld: Maggie De Block

sp.a: Kris Verduyckt

A voté contre:

PVDA-PTB: Raoul Hedebouw

Se sont abstenus:

nihil.

Ingevolge de aanneming van voorstel DOC 55 1044/001 vervalt het eraan toegevoegde voorstel DOC 55 1062/001.

De rapporteur,
Barbara PAS

De voorzitter,
Eliane TILLIEUX

Hebben voorgestemd:

N-VA: Peter Buysrogge, Wim Van der Donckt, Sophie De Wit

Ecolo-Groen: Kristof Calvo, Cécile Thibaut

VB: Barbara Pas, Steven Creyelman

MR: Emmanuel Burton

CD&V: Jef Van den Bergh

Open Vld: Maggie De Block

sp.a: Kris Verduyckt

Heeft tegengestemd:

PVDA-PTB: Raoul Hedebouw

Hebben zich onthouden:

nihil.

ANNEXE

BIJLAGE

RAPPORT

VERSLAG

FAIT AU NOM DE LA COMMISSION
DES PÉTITIONS
PAR
MME **Sophie DE WIT**

NAMENS DE COMMISSIE
VOOR DE VERZOEKSCRIFTEN
UITGEBRACHT DOOR
MEVROUW **Sophie DE WIT**

SOMMAIRE

Pages

I. Exposés introductifs de MM. Kristof Calvo et Gaby Colebunders	13
II. Discussion	16

INHOUD

Blz.

I. Inleidende uiteenzettingen van de heren Kristof Calvo en Gaby Colebunders	13
II. Bespreking.....	16

**Composition de la commission à la date de dépôt du rapport/
Samenstelling van de commissie op de datum van indiening van het verslag**
Président/Voorzitter: Sophie De Wit

A. — Titulaires / Vaste leden:

N-VA	Sophie De Wit, Katrien Houtmeyers, Kristien Van Vaerenbergh
Ecolo-Groen	Kristof Calvo, Julie Chanson, Guillaume Defossé
PS	Marc Goblet, Hervé Rigot, Daniel Senesael
VB	Nathalie Dewulf, Dominiek Sneepe
MR	Christophe Bombled, Emmanuel Burton
CD&V	Nahima Lanjri
PVDA-PTB	Nadia Moscufo
Open Vld	Katja Gabriëls
sp.a	Kris Verduyck

B. — Suppléants / Plaatsvervangers:

Peter Buysrogge, Theo Francken, Michael Freilich, Wim Van der Donckt
Séverine de Laveleye, Kim Buyst, Barbara Creemers, Gilles Vanden Burre
Hugues Bayet, Sophie Thémont, Laurence Zanchetta, Özlem Özen
Katleen Bury, Pieter De Spiegeleer, Reccino Van Lommel
Philippe Goffin, Philippe Pivin, Caroline Taquin
Nawal Farih, Jef Van den Bergh
Roberto D'Amico, Maria Vindevoghel
Patrick Dewael, Egbert Lachaert
Melissa Depraetere, Joris Vandenbroucke

MESDAMES, MESSIEURS,

À la demande de la commission spéciale du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire, votre commission s'est réunie le 20 octobre, conformément à l'article 28.4 du Règlement, en vue de formuler un avis sur ces propositions jointes.

I. — EXPOSÉS INTRODUCTIFS DE MM. KRISTOF CALVO ET GABY COLEBUNDERS

M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen) rappelle que la commission des Pétitions a été chargée de rendre un avis à la commission du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire, où le débat de fond pourra se poursuivre en toute transparence.

L'intervenant retrace ensuite l'historique de la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants, concernant les pétitions, qu'il a lui-même déposée avec Mme De Wit (DOC 55 1044/001).

Le groupe de travail nouveau politique a souhaité ouvrir largement les portes du Parlement au public. La possibilité est donnée aux citoyens non seulement de suivre les travaux, mais aussi d'inscrire des thèmes à l'ordre du jour. Si la loi du 2 mai 2019 relative aux pétitions adressées à la Chambre des représentants est entrée en vigueur, le Règlement doit lui aussi encore être adapté afin de mettre en œuvre le nouveau système. Alors qu'il exerçait la fonction de président de la Chambre, M. Patrick Dewael a demandé aux services de préparer une modification du Règlement à cet effet. M. Calvo a cosigné la proposition à l'examen avec la présidente de la commission des Pétitions, étant donné qu'il s'est efforcé d'être un pionnier de ce thème au sein du groupe de travail nouveau politique.

L'intervenant considère que le principe est plus important que les modalités. Il tient à souligner que le Règlement doit, d'une part, offrir des garanties suffisantes mais, d'autre part, ne doit pas être trop détaillé. Cette préoccupation vise surtout la proposition du groupe PVDA-PTB.

Une deuxième préoccupation concerne le fait que le droit d'initiative doit être suffisamment accessible, tout en conservant une certaine valeur et un caractère unique. La démocratie, c'est aussi fournir des efforts, accepter les défis et encourager les citoyens à se mobiliser. Outre

DAMES EN HEREN,

Op verzoek van de bijzondere commissie voor het Reglement en Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden heeft uw commissie overeenkomstig artikel 28.4 van het Reglement op 20 oktober vergaderd over een advies met betrekking tot deze samengevoegde voorstellen.

I. — INLEIDENDE UITEENZETTINGEN VAN DE HEREN KRISTOF CALVO EN GABY COLEBUNDERS

De heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen) herinnert eraan dat de commissie voor de Verzoekschriften de opdracht kreeg om een advies te geven aan de commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden, waar het debat ten gronde verder in alle openheid gevoerd kan worden.

De spreker schetst vervolgens de historie van het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften, ingediend door mevrouw De Wit en de heer Calvo (DOC 55 1044/001).

Het was de wens van de werkgroep politieke vernieuwing om de ramen en deuren van het Parlement te openen. Burgers krijgen de kans om niet alleen de werkzaamheden te volgen, maar ook om thema's te agenderen. De wet van 2 mei 2019 betreffende de bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediende verzoekschriften trad in werking, maar ook het Reglement moet nog aangepast worden om het nieuwe systeem in voege te doen treden. De heer Patrick Dewael verzocht de diensten in zijn toenmalige functie van Kamervoorzitter om hiertoe een Reglementswijziging voor te bereiden. De heer Calvo heeft het voorliggende voorstel samen met de voorzitter van de commissie Verzoekschriften ondertekend, gezien hij in de werkgroep politieke vernieuwing een voortrekker van dit thema trachtte te zijn.

De spreker vindt het principe belangrijker dan de modaliteiten. Hij wenst te benadrukken dat het Reglement enerzijds wel voldoende waarborgen moet bieden, maar anderzijds niet te gedetailleerd mag zijn. Deze bezorgdheid slaat vooral op het voorstel van de PVDA-PTB-fractie.

Een tweede bezorgdheid is dat het initiatiefrecht voldoende toegankelijk moet zijn, maar tegelijk een zekere waarde en uniciteit dient te behouden. Democratie betekent ook inspanningen leveren, zich laten uitdagen en mensen aanmoedigen om zich te mobiliseren. Naast

l'attention accordée à l'accessibilité qui, il faut l'espérer, permettra au nouvel instrument d'être populaire, il est également important d'user intelligemment de cet instrument pour qu'il ne soit pas galvaudé et ne devienne pas d'une banalité quotidienne.

M. Calvo est impatient de connaître l'avis des membres de la commission et tient à s'engager, avec la présidente, à examiner s'il existe un consensus sur les amendements, en vue d'une discussion en commission du Règlement et de la Réforme du Travail parlementaire. Il espère une mise en œuvre rapide, puisqu'un certain temps s'est déjà écoulé depuis l'entrée en vigueur de la loi du 2 mai 2019 relative aux pétitions adressées à la Chambre des représentants.

M. Gaby Colebunders (PVDA-PTB) se demande dans un premier temps pourquoi la réunion se déroule à huis clos. L'accord de gouvernement fait état de la volonté du gouvernement de se concentrer "sur le renouveau politique en ouvrant la porte à de nouvelles formes de participation et d'initiatives citoyennes". L'intervenant estime qu'il n'est pas encourageant pour le citoyen qu'une proposition de renouveau politique soit examinée à huis clos par les mandataires politiques. Son groupe demande que ce débat soit public et que l'on fasse ainsi preuve de renouveau politique.

Mme Sophie De Wit, présidente, souligne qu'un autre point de l'ordre jour requerrait le huis clos. Les propositions à l'examen, en revanche, peuvent faire l'objet d'un débat public.

M. Colebunders (PVDA-PTB) note que la proposition de modification du Règlement est renvoyée d'une commission à l'autre. Son dernier examen remonte à mars 2020, si bien que l'intervenant dénonce des manœuvres dilatoires. Le 11 décembre 2019, son groupe a été le premier à évoquer la possibilité de déposer une "loi citoyenne". Près d'un an plus tard, cette proposition visant une pension minimum a recueilli près de 180 000 signatures. Néanmoins, elle n'a toujours pas été examinée à la Chambre. L'intervenant indique que, tant qu'un nouveau gouvernement n'avait pas été formé, il n'y avait pas de volonté d'examiner cette "loi citoyenne", parce que les partis de gauche se seraient sans doute vus contraints d'approuver une pension minimum de 1 500 euros.

La confiance et la foi de l'ensemble de la société envers ses représentants politiques sont actuellement en crise. Une question importante est de savoir comment cette confiance peut être restaurée et si les parlementaires représentent suffisamment la société dans son

aandacht voor toegankelijkheid, wat het nieuwe instrument hopelijk zal toelaten om populair te worden, is het tegelijk belangrijk om er verstandig mee om te gaan zodat het zijn waarde niet verliest en geen dagelijkse routine wordt.

De heer Calvo kijkt uit naar de mening van de commissieleden en wil zich samen met de voorzitter engageren om na te gaan of er consensus bestaat over amendementen, met het oog op een bespreking in de commissie voor het Reglement en voor de Hervorming van de Parlementaire Werkzaamheden. Hij hoopt op een snelle implementatie, gezien er al enige tijd verlopen is sinds de wet van 2 mei 2019 betreffende de bij de Kamer van volksvertegenwoordigers ingediende verzoekschriften.

De heer Gaby Colebunders (PVDA-PTB) vraagt zich om te beginnen af waarom de vergadering achter gesloten deuren plaatsvindt. Het regeerakkoord vermeldt te willen "inzetten op politieke vernieuwing door de hand te reiken naar nieuwe participatievormen en burgerinitiatieven". De spreker is van mening dat het voor de burger niet hoopgevend is dat een voorstel voor politieke vernieuwing door politici achter gesloten deuren wordt besproken. Zijn fractie vraagt om dit debat met open deuren te voeren en op die manier blijf te geven van politieke vernieuwing.

Mevrouw Sophie De Wit, voorzitter, wijst erop dat een ander agendapunt vereiste om de vergadering achter gesloten deuren te laten plaatsvinden. De voorliggende voorstellen kunnen wel degelijk openbaar besproken worden.

De heer Colebunders (PVDA-PTB) is van mening dat het voorstel tot wijziging van het Reglement van de ene commissie naar de andere gestuurd wordt. De laatste bespreking dateert van maart 2020, wat volgens de spreker wijst op vertragsmanoeuvres. Zijn fractie maakte op 11 december 2019 als eerste gebruik van de mogelijkheid om een "burgerwet" in te dienen. Bijna een jaar later werd dit voorstel voor een minimumpensioen gesteund door bijna 180 000 ondertekenaars. Het werd echter nog steeds niet besproken in de Kamer. De spreker stelt dat de wil ontbrak om deze "burgerwet" te behandelen zolang er geen nieuwe regering was, omdat partijen ter linkerkant zich dan misschien genoodzaakt zouden zien om een minimumpensioen van 1 500 euro mee goed te keuren.

Het vertrouwen en het geloof van de hele samenleving in de politieke vertegenwoordiging verkeert momenteel in crisis. Een belangrijke vraag is hoe dit geloof hersteld kan worden, en of de parlementsleden de hele maatschappij wel voldoende vertegenwoordigen. De spreker

ensemble. L'intervenant considère que la réponse aux deux questions est connue, mais que personne n'ose l'avouer.

Afin de mieux représenter le citoyen, les parlementaires peuvent déposer eux-mêmes une proposition de loi ou une proposition de résolution, ou donner exactement les mêmes possibilités aux citoyens. M. Colebunders se demande pourquoi les citoyens ne devraient pas avoir la possibilité de participer et de s'exprimer eux-mêmes à la Chambre.

L'intervenant affirme que tout le monde ne parle que de renouveau politique, mais il ne voit pas venir les réformes tant annoncées. Il en va de même pour la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants concernant les pétitions, déposée par Mme De Wit et M. Calvo (DOC 55 1044/001), qui permet à une personne de prendre la parole en commission pour une durée limitée. Il semble absurde à M. Colebunders que des dizaines de milliers de signatures doivent être recueillies à cette fin.

Afin de mettre en place un renouveau capable de résister à l'épreuve du temps, M. Raoul Hedebouw et consorts ont présenté la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en ce qui concerne les pétitions (DOC 55 1062/001), qui vise à faire en sorte que les citoyens puissent réellement participer à la politique, avec le moins d'obstacles possible. M. Colebunders estime que notre système démocratique est déjà semé d'embûches, comme le démontre le fait que la discussion de la commission des pétitions était initialement prévue à huis clos.

Pour le groupe PVDA-PTB, il importe qu'une initiative citoyenne donne lieu à une proposition de loi autonome, qui ne peut être jointe à d'autres initiatives législatives des groupes politiques. Les services de la Chambre des représentants doivent en permanence assister et conseiller les auteurs, notamment sur le plan juridique, comme ils le font actuellement pour les partis politiques.

En outre, il est important que les initiatives citoyennes déposées soient traitées prioritairement par rapport aux autres propositions de loi en commission. La pétition déclarée recevable doit être examinée dans un délai de deux semaines.

Les auteurs, les initiateurs et les signataires doivent de surcroît pouvoir se faire entendre de leur propre initiative au sein de la commission des Pétitions et, par la suite, au sein de la commission qu'ils ont choisie pour examiner leur initiative. Ce droit de parole doit être illimité en termes de durée et de nombre d'intervenants.

is van mening dat het antwoord op beide vragen bekend is, maar dat men het niet durft uit te spreken.

Om de burger beter te vertegenwoordigen kunnen parlementsleden zelf een wetsvoorstel of een voorstel van resolutie indienen, of de burgers exact dezelfde mogelijkheden geven. De heer Colebunders vraagt zich af waarom de burger niet de kans zou moeten krijgen om zelf te participeren en zelf aan het woord te komen in de Kamer.

De spreker stelt dat iedereen wel de mond vol heeft over politieke vernieuwing, maar hij ziet deze vernieuwing niet. Dit geldt ook voor het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften, ingediend door mevrouw De Wit en de heer Calvo (DOC 55 1044/001). In dit voorstel krijgt één persoon, voor een beperkte tijd, het woord in een commissie. Het lijkt de heer Colebunders absurd dat daarvoor tienduizenden handtekeningen verzameld moeten worden.

Om te bouwen aan een vernieuwing die de tand des tijds kan doorstaan, dienen de heer Raoul Hedebouw c.s. het voorstel in tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot de verzoekschriften (DOC 55 1062/001). De doelstelling is om ervoor te zorgen dat burgers echt kunnen participeren aan het beleid, met zo weinig mogelijk drempels. De heer Colebunders oordeelt dat ons democratisch bestel al bezaaid is met drempels, wat de oorspronkelijk met gesloten deuren geplande bespreking van de commissie voor de Verzoekschriften aantoonst.

Voor de PVDA-PTB-fractie is het belangrijk dat een burgerinitiatief moet leiden tot een op zichzelf staand wetsvoorstel, dat niet kan worden samengevoegd met andere wetgevende initiatieven van de politieke fracties. De diensten van de Kamer moeten de indieners te allen tijde bijstaan met raad en daad, ook van juridische aard, zoals dat momenteel al gebeurt voor de politieke partijen.

Daarnaast is het van belang dat ingediende burgerinitiatieven prioritair worden behandeld ten opzichte van andere wetsvoorstellen in de commissies. De ontvankelijk verklaarde petitie moet binnen de twee weken behandeld worden.

Voorts moeten indieners, initiatiefnemers en onderkeners zich op eigen initiatief kunnen laten horen in de commissie Verzoekschriften en nadien in de door hen gekozen commissie die hun initiatief behandelt. Dit spreekrecht dient ongelimiteerd te zijn wat betreft de tijdsduur en het aantal sprekers.

M. Colebunders relève des différences majeures entre les deux propositions à l'examen. La proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants en ce qui concerne les pétitions, déposée par M. Raoul Hedebouw et consorts (DOC 55 1062/001) (ci-après "proposition 1062"), concerne une véritable initiative citoyenne ayant pour objectif des propositions de loi à part entière déposées par les citoyens par le biais du droit de pétition. Les pétitionnaires restent propriétaires de leur proposition et demandent à la Chambre de se prononcer sur celle-ci.

Le groupe PVDA-PTB ne peut dès lors pas souscrire à la proposition de modification du Règlement de la Chambre des représentants concernant les pétitions, déposée par Mme De Wit et M. Calvo (DOC 55 1044/001) (ci-après "proposition 1044"), qui, selon l'intervenant, ne conduira en aucun cas à une initiative citoyenne à part entière, mais s'apparentera plutôt à un cache-misère eu égard à l'absence de renouveau démocratique. Cette proposition prévoit en effet la limitation – problématique pour le groupe PVDA-PTB – du temps de parole des auteurs pendant l'audition et la limitation à une seule personne du nombre d'intervenants autorisés à s'exprimer.

Selon M. Colebunders, il est temps de supprimer les seuils. Il faut un cadre clair, facile à comprendre pour tous et convivial. Enfin, l'intervenant se demande qui pourrait bien s'opposer à une proposition de "loi citoyenne" innovante, claire et réaliste.

II. — DISCUSSION

M. Emmanuel Burton (MR) remercie M. Calvo pour ses explications concernant la proposition, qui est conforme à l'adaptation du Règlement prévue par le groupe de travail "renouveau politique" au cours de la précédente législature. Son groupe soutiendra dès lors la proposition.

M. Hervé Rigot (PS) est convaincu de la nécessité d'associer davantage le citoyen. Il salue dès lors l'initiative de M. Calvo. Le groupe PS a déjà émis précédemment le souhait d'organiser des auditions concernant des institutions à d'autres niveaux qui ont déjà effectué des réformes en vue d'associer davantage le citoyen, et de définir dans quelle direction nous souhaitons aller.

Sur le plan du contenu, la proposition 1062 ne semble pas, à première vue, être sur la bonne voie. Tout le monde est certes d'accord avec le souhait d'une nouvelle politique participative et collaborative où le citoyen est entendu, mais l'intervenant estime qu'il est préférable d'avancer par étapes.

De heer Colebunders bemerkt grote verschillen tussen beide voorliggende voorstellen. Het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers met betrekking tot de verzoekschriften, ingediend door de heer Raoul Hedebouw c.s. (DOC 55 1062/001) (hierna "voorstel 1062"), betreft een echt burgerinitiatief met als doelstelling volwaardige wetsvoorstellen, ingediend door burgers via het petitierecht. De petitionarissen blijven eigenaar van hun voorstel en vragen de Kamer hierover te oordelen.

De PVDA-PTB-fractie kan bijgevolg niet akkoord gaan met het voorstel tot wijziging van het Reglement van de Kamer van volksvertegenwoordigers, wat betreft de verzoekschriften, ingediend door mevrouw De Wit en de heer Calvo (DOC 55 1044/001) (hierna "voorstel 1044"), wat volgens de spreker geenszins tot een volwaardig burgerinitiatief zal leiden, maar eerder een schaamlapje zal blijken voor het gebrek aan democratische vernieuwing. Dit voorstel bevat immers de – voor de PVDA-PTB-fractie problematische – inperking van de spreektijd van de indieners tijdens de hoorzitting en de beperking van het aantal spreekgerechtigden tot één persoon.

Het is volgens de heer Colebunders tijd om drempels weg te nemen. Er is nood aan een duidelijk, makkelijk te begrijpen kader voor iedereen, dat ook uitnodigt om er gebruik van te maken. De spreker vraagt zich ten slotte af wie er bezwaar kan hebben tegen een voorstel voor een "burgerwet" dat vernieuwend, duidelijk en realistisch is.

II. — BESPREKING

De heer Emmanuel Burton (MR) bedankt de heer Calvo voor de toelichting bij het voorstel, dat conform is aan de door de werkgroep voor politieke vernieuwing voorziene aanpassing van het Reglement tijdens de vorige legislatuur. Zijn fractie zal het voorstel dan ook steunen.

De heer Hervé Rigot (PS) is overtuigd van de noodzaak om de burger meer te betrekken. Hij juicht het initiatief van de heer Calvo dan ook toe. De PS-fractie uitte eerder de wens om hoorzittingen te organiseren over instellingen op andere niveaus die al hervormingen doorvoerden om de burger meer te betrekken, en om te definiëren welke richting we willen uitgaan.

Inhoudelijk lijkt het "voorstel 1062" op het eerste zicht niet op het goede spoor te zitten. Iedereen gaat weliswaar akkoord met de wens naar een nieuwe, participatieve, samenwerkende politiek waar de burger gehoord wordt, maar het lijkt de spreker beter om stap voor stap vooruit te komen.

Par ailleurs, M. Rigot se pose des questions en ce qui concerne la forme. L'inscription d'une nouvelle disposition qui fixe les règles d'une "loi citoyenne" est-elle du ressort du Règlement de la Chambre? Cela signifierait qu'il suffit de modifier le Règlement pour que des propositions de loi puissent être déposées par le citoyen. Cela pose aussi des problèmes sur le plan légistique.

C'est pourquoi le groupe PS souhaite procéder par étapes. Le citoyen doit en effet être entendu et la confiance doit être rétablie, mais le rôle du législateur doit être assumé par le législateur. En outre, il convient d'éviter que les commissions ne puissent plus bien fonctionner en raison d'une accumulation d'initiatives citoyennes qui deviendraient des "lois citoyennes", et seraient renvoyées en commission sur la base du souhait des auteurs. Selon M. Rigot, cela semble être prématuré. Il n'est pas convaincu que c'est ce qu'attend le citoyen.

Mme Dominiek Sneppe (VB) indique que la participation citoyenne est importante pour son groupe. C'est pourquoi elle soutient les deux propositions, qui se complètent mutuellement.

Par ailleurs, elle se rallie à l'observation de M. Rigot: cela doit rester opérationnel. C'est pourquoi elle propose à son tour d'organiser une audition ou, au moins, de demander un avis aux instances qui s'occupent de cette question.

Mme Nahima Lanjri (CD&V) se réjouit que le nouveau gouvernement ait inscrit un passage sur la participation citoyenne dans sa déclaration de gouvernement. Tout le monde souscrit à l'importance de la participation citoyenne, mais la forme qu'elle prend est très importante.

Pour elle, la proposition 1044 est une bonne base, mais elle estime également qu'il serait utile d'organiser des auditions à ce sujet. Elle espère pouvoir, à cette occasion, discuter des points qui la préoccupent et obtenir les réponses nécessaires.

Une première préoccupation est la manière dont on peut veiller à ce qu'une commission reste maître de ses travaux. Elle estime positif qu'il y ait des demandes de participation de divers horizons, mais les élus doivent aussi pouvoir faire leur travail. Comment peut-on concilier ces deux aspects?

Par ailleurs, elle exprime aussi des réserves concernant le nombre de signataires nécessaire pour être entendu par la Chambre. Comment procèdent-ils dans d'autres pays? Elle se demande s'il ne faut pas prévoir une adaptation pour des thèmes plus régionaux, afin de ne pas mettre la barre trop haut.

Daarnaast stelt de heer Rigot zich vragen wat de vorm betreft. Behoort het tot de bevoegdheid van het Kamerreglement om een nieuwe bepaling op te nemen die de regels voor een "burgerwet" opstelt? Dit zou betekenen dat het volstaat om het Reglement te wijzigen opdat wetsvoorstellen door de burger worden ingediend. Dit stelt ook wetgevingstechnische problemen.

Om die reden wil de PS-fractie stap voor stap te werk gaan. De burger moet inderdaad gehoord worden en het vertrouwen dient hersteld, maar de rol van de wetgever moet door de wetgever opgenomen worden. Bovendien dient te worden vermeden dat de commissies moeilijker kunnen functioneren omdat ze overbelast raken door burgerinitiatieven die "burgerwetten" zouden worden, en naar commissies zouden verwezen worden op basis van de wens van de indieners. Dit lijkt de heer Rigot te vroeg. Hij is er niet van overtuigd dat dit is wat de burger verwacht.

Mevrouw Dominiek Sneppe (VB) stelt dat voor haar fractie burgerparticipatie belangrijk is. Ze steunt daarom beide voorstellen. Het ene vult het andere aan.

Anderzijds, sluit ze zich aan bij de opmerking van heer Rigot: het moet werkbaar blijven. Daarom stelt ze op haar beurt voor om een hoorzitting te organiseren of op zijn minst advies te vragen aan instanties die zich daarmee bezig houden.

Mevrouw Nahima Lanjri (CD&V) verheugt er zich over dat de nieuwe regering een passage inzake burgerparticipatie heeft opgenomen in haar regeerverklaring. Iedereen onderschrijft het belang van burgerparticipatie, maar de vorm die het aanneemt is heel belangrijk.

Voor haar is het "voorstel 1044" een goede startbasis, maar ze vindt het ook nuttig om daar nog hoorzittingen over te organiseren. Ze hoopt er haar bekommernissen te kunnen bespreken en er de nodige antwoorden op te krijgen.

Een eerste bekommernis is hoe men ervoor kan zorgen dat een commissie de regie in handen blijft houden. Ze vindt het goed dat er vanuit verschillende hoeken vragen zijn om te participeren, maar de verkozenen moeten ook hun werk kunnen doen. Hoe kan men beide zaken op elkaar afstemmen?

Daarnaast heeft ze ook bedenkingen bij het vereiste aantal ondertekenaars om door de Kamer gehoord te worden. Hoe gaan ze in andere landen te werk? Ze vraagt zich af of er geen aanpassing moet voorzien worden voor meer regionale thema's, om zo de drempel niet te hoog te leggen.

Mme Melissa Depraetere (sp.a) se rallie aux observations de Mme Lanjri.

Par ailleurs, elle propose de recueillir des avis concernant la proposition d'une politique d'échantillonnage pour contrôler l'identité de plusieurs pétitionnaires en vue de l'exercice du droit à être entendu par la Chambre des représentants. Elle estime en effet qu'un échantillon de 20 personnes, qu'il y ait 20 000 ou 100 000 signatures, est trop réduit.

Elle se demande si la plateforme des pétitions contrôle les données personnelles et peut vérifier s'il n'y a pas de signatures en double.

Mme Sophie De Wit, présidente, répond que les utilisateurs ne peuvent signer une pétition qu'une seule fois sur la plateforme des pétitions, car ils doivent se connecter avec leur carte d'identité. La Chambre peut ainsi consulter leurs données personnelles.

En ce qui concerne l'intervention de M. Colebunders, *M. Kristof Calvo (Ecolo-Groen)* indique qu'il déplore une telle légèreté concernant un important pas en avant dans le fonctionnement du Parlement et la participation citoyenne. Il estime que la proposition 1044 est sous-estimée.

Selon lui, les amendements de la "proposition n° 1062" sont trop détaillés et, en ce sens, n'apportent rien de plus. Il donne l'exemple du délai dans lequel la commission des Pétitions doit examiner une pétition. Cela signifierait que le reste des travaux parlementaires devrait être aménagé en fonction des activités de cette commission.

En outre, il considère malvenue l'idée de vouloir dissocier les initiatives citoyennes des autres initiatives législatives. C'est une bonne idée d'ouvrir toutes grandes les portes, mais précisément dans le but de permettre les rencontres. Si des initiatives parlementaires traitent des mêmes thèmes, cela lui semble une bonne chose que parlementaires et citoyens nouent un dialogue à leur propos.

Il est en revanche ouvert à la discussion sur le temps de parole accordé aux pétitionnaires et sur le nombre d'orateurs autorisés à prendre la parole. Il préparera un amendement en ce sens.

Bien qu'il ait beaucoup de sympathie pour les propositions de pension du PVDA-PTB, il regrette que la première initiative citoyenne (visant à porter la pension minimale à 1 500 euros nets par mois) ait été présentée à

Mevrouw Melissa Depraetere (sp.a) sluit zich aan bij de bedenkingen van mevrouw Lanjri.

Daarnaast stelt ze voor om adviezen in te winnen over het voorstel van beleid d.m.v. steekproeven ter controle van de identiteit van meerdere petitionarissen met het oog op de uitoefening van het recht om door de Kamer van volksvertegenwoordigers te worden gehoord. Een steekproef van 20 personen, of het nu gaat om 20 000 of 100 000 handtekeningen, vindt ze immers weinig.

Ze vraagt zich ook af of het petitieplatform de persoonlijke gegevens controleert en kan nagaan of er geen dubbele handtekeningen tussen zitten.

Mevrouw Sophie De Wit, voorzitter, antwoordt dat de gebruikers een petitie slechts één keer kunnen tekenen op het petitieplatform aangezien ze zich daarvoor met hun identiteitskaart moeten aanmelden. Zo heeft de Kamer zicht op hun persoonlijke gegevens.

Met betrekking tot de tussenkomst van de heer Colebunders, geeft *de heer Kristof Calvo (Ecolo-Groen)* aan te betreuren dat er zo licht wordt gegaan over een belangrijke stap vooruit in de werking van het Parlement en in burgerparticipatie. Hij vindt dat het "voorstel 1044" onderschat wordt.

Volgens hem zijn de amendementen van "voorstel 1062" te gedetailleerd en hebben ze in die zin geen toegevoegde waarde. Hij geeft het voorbeeld aan van de termijn binnen dewelke de commissie voor de Verzoekschriften zich over een verzoekschrift moet buigen. Dat zou betekenen dat de rest van de parlementaire werkzaamheden daarop moet afgestemd worden.

Daarnaast vindt hij het pleidooi om de initiatieven van de burgers los te koppelen van andere wetgevende initiatieven een slecht idee. Hij vindt het goed om de ramen en deuren open te gooien, maar net om ontmoetingen mogelijk te maken. Als parlementaire initiatieven dezelfde thema's behartigen, lijkt het hem een goede zaak dat parlementsleden en burgers erover in dialoog treden.

Wel staat hij open voor het bespreken van de spreektijd die aan de petitionarissen wordt toegekend en van het aantal sprekers dat het woord mag nemen. Hij zal een amendement in die zin voorbereiden.

Hoewel hij veel sympathie heeft voor de pensioenproposities van de PVDA-PTB, betreurt hij het dat het eerste burgerinitiatief (dat een verhoging beoogt van het minimumpensioen tot 1500 EUR netto per

l'initiative d'un groupe politique. Les députés ont en effet déjà le pouvoir d'inscrire des questions à l'ordre du jour.

C'est pourquoi il demande qu'à l'avenir, on convienne avec les groupes politiques de la manière d'utiliser ce droit d'initiative. Si tout cela devient une sorte de campagne permanente, dans laquelle un droit que les députés possèdent déjà est manipulé à travers la population, c'est, selon lui, de l'anti-publicité pour la politique.

La présidente souscrit aux propos de M. Calvo. Sa dernière proposition pourrait être examinée dans le prolongement des auditions. Si la première initiative citoyenne a été lancée à l'initiative d'un groupe politique, chaque parti peut suivre cet exemple. Elle ajoute toutefois que toute la procédure pourra bientôt se dérouler via la plateforme de pétitions, ce qui apportera une certaine sérénité au débat.

La présidente conclut qu'il existe un consensus pour approuver la "proposition n° 1044", étant entendu qu'il sera encore possible d'y apporter des précisions et des modifications dans le futur, après une évaluation des expériences pratiques et à l'issue d'auditions.

M. Gaby Colebunders (PVDA-PTB) répond qu'il n'est pas de cet avis. La "proposition n° 1062" du PVDA-PTB vise à apporter des changements plus profonds. Il répète ne pas comprendre pourquoi les propositions jointes ont été envoyées à la commission des Pétitions pour avis, alors qu'elles auraient pu être examinées dans d'autres commissions ouvertes au public.

La présidente rappelle que ce point de l'ordre du jour a bel et bien été traité en séance publique et explique une nouvelle fois pourquoi une autre partie de la réunion a dû se tenir à huis clos.

maand) ingediend werd op initiatief van een fractie. Volkvertegenwoordigers hebben immers al de bevoegdheid om zaken te agenderen.

Daarom vraagt hij dat er in de toekomst met de fracties zou worden afgesproken hoe met dit initiatiefrecht moet worden omgegaan. Als het allemaal een soort van permanente campagne wordt, waarin een recht dat de parlementsleden al hebben manipulatief via de bevolking wordt toegepast, is dat volgens hem antireclame voor de politiek.

De voorzitter sluit zich aan bij de opmerkingen van de heer Calvo. Zijn laatste voorstel zou besproken kunnen worden in de nasleep van hoorzittingen. Als het eerste burgerinitiatief op initiatief van een fractie werd ingediend, kan elke partij dat voorbeeld volgen. Ze voegt er wel aan toe dat het binnenkort allemaal via het petitieplatform zal kunnen, wat een zekere sereniteit in het debat zal brengen.

De voorzitter besluit dat er een consensus is om akkoord te gaan met het "voorstel 1044", met dien verstande dat er in de toekomst nog verfijningen en aanpassingen kunnen aangebracht worden na een evaluatie van de praktijkervaringen en na hoorzittingen.

De heer Gaby Colebunders (PVDA-PTB) antwoordt dat hij dit advies niet volgt. PVDA-PTB beoogt met zijn "voorstel 1062" verregaandere wijzigingen. Hij herhaalt niet te begrijpen waarom de samengevoegde voorstellen naar de commissie voor de Verzoekschriften werden overgezonden om advies terwijl ze in andere commissies met open deuren hadden kunnen besproken worden.

De voorzitter wijst er nogmaals op dat dit agendapunt wel degelijk met open deuren werd behandeld en verklaart opnieuw waarom een ander deel van de vergadering achter gesloten moest worden gehouden.